

Skala zatrudniania cudzoziemców w województwie wielkopolskim na podstawie oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcom w latach 2010-2016

- Przepisy dotyczące zatrudniania cudzoziemców w Polsce reguluje ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach oraz rozporządzenia wykonawcze. Warunkiem powierzenia pracy cudzoziemcowi w Polsce jest uzyskanie odpowiedniego **zezwolenia oraz** legalny pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. O zezwolenie na pracę występuje pracodawca do właściwego wojewody, a o zezwolenie na pobyt czasowy i pracę (od 1 maja 2014 r.) - cudzoziemiec przebywający już legalnie na terytorium Polski.¹
- Ważnym wyjątkiem od zasady, że warunkiem legalnego wykonywania pracy przez cudzoziemca w Polsce jest uzyskanie zezwolenia na pracę², jest tzw. procedura uproszczona nazywana także "procedurą oświadczeniową", która obejmuje obywateli **6 krajów: Armenii, Białorusi, Gruzji, Mołdawii, Rosji i Ukrainy**, którzy posiadają oświadczenie o zamiarze powierzenia im pracy, zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy oraz dokument potwierdzający tytuł pobytowy w RP, z którym może wiązać się uprawnienie do wykonywania pracy na terytorium RP.
- Oświadczenie zarejestrowane przez pracodawcę w powiatowym urzędzie pracy umożliwia wykonywanie pracy w Polsce bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę przez okres 6 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy.
- Ze względu na minimum formalności i niskie koszty (rejestracja oświadczenia jest bezpłatna), procedura ta jest bardzo popularna w Polsce zarówno wśród pracodawców, jak i cudzoziemców podejmujących pracę.
- Rośnie znaczenie agencji pracy tymczasowej jako podmiotów powierzających pracę cudzoziemcom.
- Liczba cudzoziemców, którzy faktycznie podjęli pracę w związku z zarejestrowanym oświadczeniem nie musi być tożsama z liczbą zarejestrowanych oświadczeń, gdyż zostaje ono rejestrowane przed podjęciem pracy przez cudzoziemca (najpóźniej w dniu poprzedzającym dzień rozpoczęcia pracy). Dane te nie uwzględniają więc informacji nt. rejestracji więcej niż jednego oświadczenia dla jednego cudzoziemca,

¹ <https://psz.praca.gov.pl/dla-pracodawcow-i-przedsiębiorcow/zatrudnianie-cudzoziemcow/zatrudnienie-obywateli-panstw-trzecich-w-polsce>

² <http://psz.praca.gov.pl/dla-pracodawcow-i-przedsiębiorcow/zatrudnianie-cudzoziemcow/praca-bez-zezwolenia> - za wyjątkiem kategorii cudzoziemców, którzy mogą wykonywać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej pracę bez zezwolenia na pracę lub zezwolenia na pobyt czasowy i pracę.

uzyskania odmowy tytułu pobytowego uprawniającego do wykonywania pracy (np. odmowa wydania wizy przez konsula), rezygnacji części cudzoziemców z przyjazdu do Polski, niestawienia się w miejscu pracy lub wykorzystania przez cudzoziemców okoliczności posiadania polskiej wizy dla realizacji wyjazdu do innych krajów Unii Europejskiej.

- Ryzyko nadużyć w zatrudnianiu cudzoziemców na podstawie oświadczeń (tzw. zjawisko handlu oświadczeniami, tj. rejestracja oświadczeń pomimo braku zamiaru zatrudnienia cudzoziemca, co umożliwiła cudzoziemcom na pobyt w strefie Schengen przez 90 dni dzięki uzyskaniu polskiej wizy) doprowadziło do stworzenia projektu nowelizacji ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w zakresie zasad przyjmowania cudzoziemców do wykonywania pracy sezonowej i krótkoterminowej w Polsce. Nowe przepisy mają obowiązywać od 1 stycznia 2018 r.

Skala zjawiska

Rok 2016 był rekordowy pod względem liczby zarejestrowanych oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcowi. W kraju liczba ta przekroczyła 1,3 mln oświadczeń³, a w województwie wielkopolskim niemal 127 tys. oświadczeń.

Dynamika wzrostu liczby oświadczeń w Wielkopolsce jest większa niż w kraju, wzrost w regionie w stosunku do 2015 r. wyniósł 116,6%, a w Polsce 68%. W latach 2012-2013 odnotowano zahamowanie wzrostu liczby rejestrowanych oświadczeń.

W stosunku do 2010 r. liczba oświadczeń w woj. wielkopolskim wzrosła niemal 18-krotnie, w kraju 7-krotnie.

Tabela 1 Liczba oświadczeń zarejestrowanych przez powiatowe urzędy pracy w latach 2010-2016 i dynamika wzrostu r/r

rok	Polska	Zmiana (%) w stosunku do roku poprzedniego	Województwo wielkopolskie	Zmiana (%) w stosunku do roku poprzedniego
2010	180 073		7 114	
2011	259 777	44,3%	11 827	66,2%
2012	243 736	-6,2%	12 285	3,9%
2013	235 616	-3,3%	11 713	-4,7%
2014	387 398	64,4%	21 987	87,7%
2015	782 222	101,9%	58 628	166,6%
2016	1 314 127	68,0%	126 972	116,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze strony <http://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/cudzoziemcy-pracujacy-w-polsce-statystyki/>; stan na 10.04.2017r.

³ Warto zauważyć, że 2016 r. był rekordowy również pod względem liczby wydanych zezwoleń na pracę cudzoziemca w Polsce (ponad 127 tys.).

Największą chłonność rynku pracy pod względem liczby oświadczeń powierzających pracę cudzoziemcom obserwowana jest w województwie mazowieckim, gdzie do 2014 r. rejestrowano ponad połowę wszystkich oświadczeń. Dominacja tego regionu utrzymuje się, choć w 2016 r. było to już ok. 28% oświadczeń, co związane jest z większym zapotrzebowaniem na pracę cudzoziemców zgłaszanym także przez inne województwa. Od 2010 r. wszystkie regiony odnotowały wzrost rejestrowanych oświadczeń. Najmniej oświadczeń rejestrowanych jest w regionach o wyższej stopie bezrobocia (woj. podlaskie, podkarpackie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie).

Województwo wielkopolskie w 2016 r. zajęło 3 miejsce pod względem liczby oświadczeń rejestrowanych w powiatach (9,7% wszystkich oświadczeń), za mazowieckim (28,1%) i dolnośląskim (10,3%).

Tabela 2 Struktura oświadczeń zarejestrowanych przez powiatowe urzędy pracy według województw w latach 2010-2016

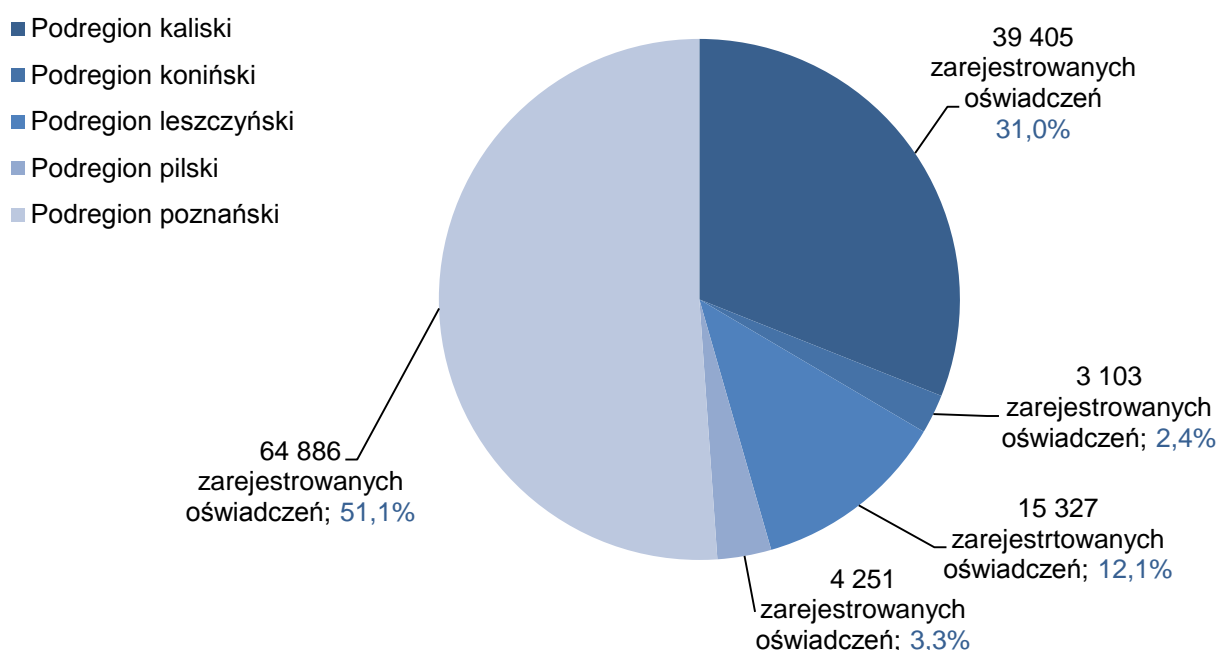
Województwo	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Ranking w 2016r.
Dolnośląskie	8,2%	9,5%	11,7%	9,8%	9,5%	9,3%	10,3%	2
Kujawsko - Pomorskie	1,0%	0,7%	0,9%	1,2%	2,5%	3,8%	3,7%	11
Lubelskie	10,1%	8,5%	7,9%	7,7%	6,8%	7,2%	5,7%	7
Lubuskie	3,3%	3,2%	3,5%	2,8%	2,8%	4,4%	5,1%	8
Łódzkie	6,0%	3,4%	2,5%	2,3%	2,9%	4,8%	7,6%	5
Małopolskie	3,1%	3,6%	3,5%	3,9%	5,2%	5,9%	7,7%	4
Mazowieckie	51,0%	52,7%	53,3%	55,6%	52,4%	40,4%	28,1%	1
Opolskie	1,9%	1,6%	1,4%	1,7%	1,6%	1,9%	1,8%	13
Podkarpackie	0,8%	1,0%	0,8%	1,1%	2,0%	1,3%	0,8%	14
Podlaskie	1,3%	1,0%	0,5%	0,5%	0,5%	0,9%	0,7%	15
Pomorskie	1,7%	2,1%	1,7%	1,4%	1,5%	3,2%	5,1%	8
Śląskie	2,6%	3,7%	3,1%	2,8%	2,9%	4,4%	6,5%	6
Świętokrzyskie	3,2%	2,6%	2,4%	2,6%	1,9%	2,2%	2,2%	12
Warmińsko - Mazurskie	0,2%	0,2%	0,3%	0,4%	0,4%	0,5%	0,7%	15
Wielkopolskie	4,0%	4,6%	5,0%	5,0%	5,7%	7,5%	9,7%	3
Zachodniopomorskie	1,7%	1,8%	1,4%	1,4%	1,5%	2,3%	4,2%	10
Ogółem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze strony <http://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/cudzoziemcy-pracujacy-w-polsce-statystyki/>; stan na 10.04.2017r.

W I kwartale 2017 r. liczba zarejestrowanych oświadczeń wyniosła 46 422, co stanowi 36,6% liczby oświadczeń z całego roku poprzedniego (w stosunku do I kwartału 2016 r. wzrost o 76,3%). Można zatem spodziewać się rekordowej liczby oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcom w 2017 r.

W województwie wielkopolskim oświadczenia pod względem terytorialnym skoncentrowane są w podregionie poznańskim, gdzie powiaty zarejestrowały ich ponad połowę. 1/3 oświadczeń rejestrowana była w powiatach podregionu kaliskiego. Najbardziej z procedury uproszczonej celem powierzenia krótkookresowej pracy korzystali pracodawcy z podregionów konińskiego (2,4%) i leszczyńskiego (3,3%).

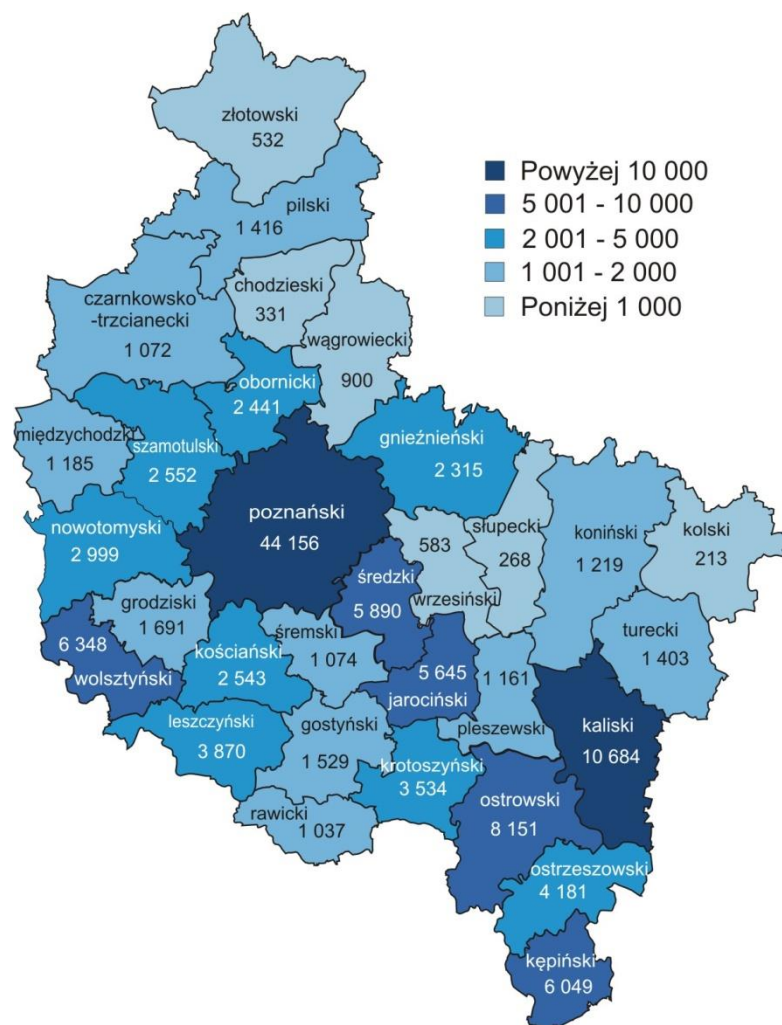
Wykres 1 Liczba zarejestrowanych oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcom przez powiatowe urzędy pracy wg podregionów województwa wielkopolskiego w 2016 r., wraz z udziałem % w ogóle zarejestrowanych oświadczeń w regionie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Poznaniu

W szczegółowym zestawieniu uwzględniającym liczbę oświadczeń zarejestrowanych w PUP w latach 2010 - 2016 według powiatów widoczna jest zdecydowana, niezmienna dominacja powiatu poznańskiego (wraz z miastem Poznań) – mniej więcej co trzecie oświadczenie dotyczyło powierzenia pracy w tym powiecie. Tylko w 2016 r. było to 34,8% ogółu oświadczeń, tj. ponad 44 tys. rejestracji. Wśród pozostałych powiatów największy udział w ogóle zarejestrowanych oświadczeń (powyżej 5%) w 2016 r. dotyczył powiatów: kaliskiego (8,4%), ostrowskiego (6,4%) i wolsztyńskiego (5%), a najniższy (poniżej 0,5%) powiatów: wrzesińskiego, złotowskiego, chodzieskiego, kolskiego i słupeckiego. Szczegółowe dane dotyczące liczby oświadczeń zarejestrowanych w powiatach w 2016 r. oraz zmiany udziału poszczególnych powiatów w ogóle oświadczeń przedstawiają rysunek 1 i tabela 3.

Rysunek 1 Liczba oświadczeń z zamiarem powierzenia pracy cudzoziemcom w 2016 r. w powiatach województwa wielkopolskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Poznaniu

W latach 2015 - 2016 wszystkie powiaty odnotowały znaczący wzrost liczby oświadczeń, co przełożyło się na niemal 6-krotnie wyższą liczbę oświadczeń w województwie w 2016 r. w stosunku do 2014 r. Przykładowo, w powiecie chodzieskim liczba zarejestrowanych oświadczeń w 2014 r. wyniosła 9, w 2015 r. – 75, a w 2016 r. – 331, analogicznie w powiecie tureckim 41, 390, 1403, w powiecie jarocińskim 398, 777, 5 645.

Zgodnie z danymi uzyskanymi z powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego oświadczenia o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcom były składane do urzędów przez 6808 podmiotów (pracodawców, agencji pracy). Średnio jeden podmiot korzystał 18,7 razy w 2016 r. z procedury uproszczonej w pozyskaniu pracownika zza wschodniej granicy. Średnia liczba oświadczeń na podmiot była szczególnie wysoka w powiatach tureckim (56,1) i jarocińskim (78,4), co świadczy o dużym zainteresowaniu zatrudnieniem cudzoziemców przez konkretne firmy (wybrane przedsiębiorstwa w dużej mierze korzystają z procedury uproszczonej). Odbicie to ma też w dużej koncentracji

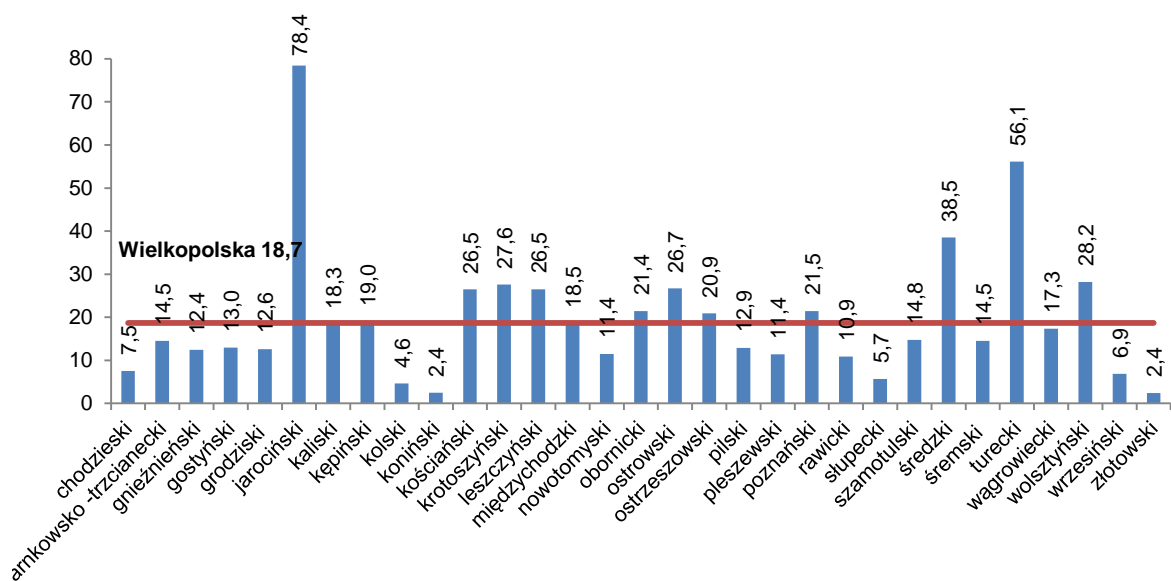
oświadczeń w tych powiatach w jednej branży, co zostanie przedstawione w dalszej części opracowania. Niska średnia, jak w przypadku powiatów złotowskiego, konińskiego, kolskiego, wskazuje na duże rozproszenie i zapotrzebowanie na pracę cudzoziemców w wielu podmiotach, ale na niedużą skalę.

Tabela 3 Udział powiatów województwa wielkopolskiego w ogólnej liczbie oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcom zarejestrowanych przez powiatowe urzędy pracy w województwie w latach 2010-2016

powiat	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
chodzieski	0,3%	0,2%	0,1%	0,1%	0,0%	0,1%	0,3%
czarnkowsko - trzcianecki	0,2%	0,3%	0,4%	0,4%	0,7%	1,0%	0,8%
gnieźnieński	1,6%	1,5%	1,4%	1,2%	1,7%	2,1%	1,8%
gostyński	0,8%	0,3%	0,4%	0,1%	0,4%	0,7%	1,2%
grodziski	3,2%	1,9%	0,7%	0,9%	1,3%	2,1%	1,3%
jarociński	0,4%	0,1%	0,1%	0,7%	1,8%	1,3%	4,4%
kaliski	4,2%	6,8%	4,9%	4,5%	6,8%	11,8%	8,4%
kępiński	3,3%	1,6%	1,9%	3,2%	5,3%	5,6%	4,8%
kolski	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	0,1%	0,2%
koniński	0,9%	0,2%	0,4%	0,1%	0,2%	0,7%	1,0%
kościański	0,7%	2,1%	2,2%	2,0%	0,9%	1,1%	2,0%
krotoszyński	6,6%	7,3%	7,6%	8,2%	7,3%	4,2%	2,8%
leszczyński	9,6%	6,3%	6,9%	5,3%	4,6%	3,7%	3,0%
międzychodzki	0,7%	0,5%	0,1%	0,2%	0,2%	0,6%	0,9%
nowotomyski	7,2%	4,2%	3,3%	4,1%	3,0%	2,7%	2,4%
obornicki	0,9%	0,8%	0,3%	0,3%	0,5%	0,9%	1,9%
ostrowski	0,4%	2,0%	4,7%	4,5%	11,8%	9,9%	6,4%
ostrzeszowski	5,3%	6,3%	17,3%	6,0%	5,6%	4,6%	3,3%
pilski	1,0%	0,6%	0,4%	0,8%	1,5%	1,4%	1,1%
pleszewski	0,5%	1,4%	0,7%	0,6%	0,3%	0,7%	0,9%
poznański	39,6%	41,1%	32,6%	38,7%	33,4%	29,5%	34,8%
rawicki	0,6%	0,4%	0,2%	0,0%	0,5%	0,5%	0,8%
słupecki	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%	0,2%
szamotulski	1,5%	1,2%	1,7%	1,4%	2,2%	2,7%	2,0%
średzki	1,5%	1,5%	1,4%	4,5%	4,6%	2,8%	4,6%
śremski	4,2%	5,7%	4,0%	5,9%	0,2%	0,7%	0,8%
turecki	0,4%	0,3%	0,3%	0,2%	0,2%	0,7%	1,1%
wągrowiecki	0,1%	0,3%	0,8%	1,0%	1,3%	0,9%	0,7%
wolsztyński	2,7%	4,2%	4,3%	4,4%	3,1%	5,7%	5,0%
wrzesiński	0,6%	0,6%	0,3%	0,1%	0,2%	0,5%	0,5%
złotowski	0,7%	0,5%	0,4%	0,4%	0,2%	0,4%	0,4%
WOJEWÓDZTWO	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Poznaniu

Wykres 2 Średnia liczba podmiotów składających oświadczenia o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcom w 2016 r. według powiatów województwa wielkopolskiego

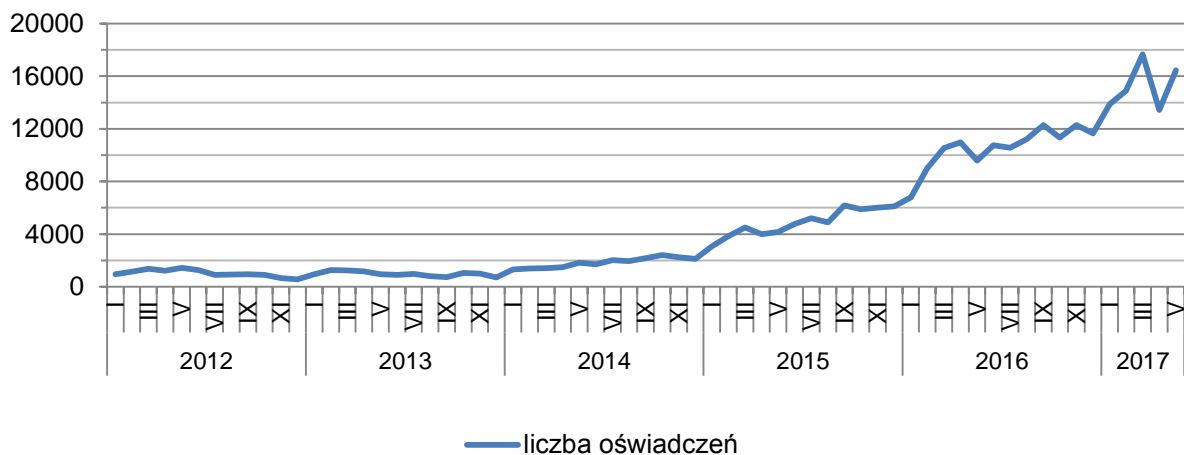

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego i danych WUP w Poznaniu

Sezonowość

Analiza liczby rejestrowanych oświadczeń pod kątem sezonowości nie wskazuje na występujące prawidłowości. W latach 2012-2013 nieznacznie wyższa liczba oświadczeń rejestrowana była w początkowych miesiącach (II-IV). W późniejszych latach liczba oświadczeń wzrasta w IV kwartale, co może być efektem stałej tendencji wzrostowej.

Wykres 3 Liczba zarejestrowanych oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcom od I 2012 r. do III 2017 r. w województwie wielkopolskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Poznaniu

Struktura oświadczeń według obywatelstwa

Dane za lata 2010-2016 wskazują na utrzymującą się dominację obywateli Ukrainy w liczbie rejestrowanych oświadczeń w województwie wielkopolskim tj. 97 % wszystkich oświadczeń zarejestrowanych w 2016 r. w regionie. Dominacja obywateli Ukrainy dotyczy również wszystkich powiatów województwa wielkopolskiego. Ich udział w ogóle oświadczeń w 2016 r. wahał się od 89,5% w powiecie szamotulskim do 99,6% w obornickim, a w 2015r. w 1/3 powiatów wyniósł 100%.

Powyższe dane odzwierciedlają tendencje panujące w całym kraju, gdzie Ukraińcy w 2016 r. stanowili 96,1% cudzoziemców, którzy zyskali zatrudnienie korzystając z procedury uproszczonej.

Tabela 4 Oświadczenia o zamiarze powierzenia pracy wg obywatelstwa w województwie wielkopolskim – w %

Obywatele:	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Białorusi	1,4%	1,4%	1,3%	1,0%	0,9%	0,5%	1,0%	1 275
Rosji	0,3%	0,3%	0,4%	0,5%	0,2%	0,2%	0,2%	260
Ukrainy	94,7%	90,3%	93,3%	92,0%	95,6%	98,4%	97,0%	123197
Mołdawii	3,3%	7,4%	4,2%	4,4%	2,1%	0,6%	1,5%	1962
Gruzji	0,3%	0,5%	0,7%	2,1%	1,0%	0,2%	0,1%	156
Armenii	-	-	-	-	0,2%	0,2%	0,1%	122
Ogółem:	7 125	11 827	12 285	11 713	21 987	58 628	126972	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Poznaniu

Struktura oświadczeń według branż i sekcji PKD

Od 2010 roku uległa zmianie struktura zatrudnienia cudzoziemców wykonujących prace krótkoterminowe w województwie wielkopolskim pod względem branż. Do 2012 r. najwięcej oświadczeń rejestrowano w branży rolnictwo i pokrewne, ale stopniowy spadek udziału tej branży obserwowano już od 2010 r. W 2016 r. tylko 12,4% zarejestrowanych oświadczeń dotyczyło pracy w rolnictwie, 6 lat wcześniej było to ponad 50%.

We wszystkich pozostałych branżach w województwie wielkopolskim odnotowano zwiększone zainteresowanie zatrudnianiem cudzoziemców. Można obserwować szczególnie dynamicznie rosnące zapotrzebowanie na pracowników w transporcie (od 1,7% ogółu w 2010 r. do 6,5% w 2016 r.) i handlu (od 2,2% ogółu w 2010 r. do 6,2% w 2016 r.).

Największy udział w strukturze oświadczeń w 2016 r. posiadała działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca, z której to pochodziła 1/3 zarejestrowanych oświadczeń. Udział tej kategorii systematycznie rośnie

Tabela 5 Struktura oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcom według branż w latach 2010-2016 w województwie wielkopolskim

Branża	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
rolnictwo i pokrewne	51,9%	39,4%	33,6%	24,6%	20,9%	19,0%	12,4%	15770
budownictwo i pokrewne	13,2%	10,9%	10,6%	6,2%	6,6%	10,0%	11,2%	14268
handel	2,2%	2,7%	7,2%	7,2%	4,0%	6,1%	6,2%	7888
przemysł	10,8%	21,1%	21,0%	29,6%	21,2%	17,0%	17,3%	22026
transport	1,7%	2,8%	6,1%	2,2%	4,0%	6,8%	6,5%	8275
pozostałe	20,2%	23,1%	21,5%	30,2%	43,3%	41,0%	46,3%	58 745
w tym:								
dostawa wody	-	-	-	-	-	3,4%	4,5%	5742
działalność w zakresie usług administrowania	-	-	-	-	-	26,4%	32,2%	40879
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	-	-	-	-	-	2,6%	4,8%	6048
inne	-	-	-	-	-	8,7%	4,8%	6076
ogółem	7 125	11 827	12 285	11 713	21 987	58 628	126972	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Poznaniu. Od 2015 r. prowadzone są zestawienia uwzględniająca większą ilość branż

Porównując aktywność przedsiębiorców w korzystaniu z „procedury uproszczonej”, można zauważyć większe zapotrzebowanie na pracowników z zagranicy w sekcjach: B, C, E, G, H, M, N (tabela poniżej) w województwie wielkopolskim niż na poziomie kraju. Udział sekcji A (Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) w Wielkopolsce jest o połowę niższy niż w kraju, pomimo znaczącej roli tej sekcji w gospodarce regionu. Warto zauważyć, że w trzech sekcjach oświadczenia zarejestrowane przez pracodawców w Wielkopolsce stanowią znaczący udział oświadczeń w skali kraju tj.: sekcja E. (Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją) 59,9% oświadczeń krajowych, sekcja B (Górnictwo i wydobywanie) 29,9%, i sekcja M (Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna) 19,3%.

Tabela 6 Porównanie struktur oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcom wg sekcji PKD w kraju i w województwie wielkopolskim w 2016 r.

Sekcje PKD	Polska		Województwo wielkopolskie	
	liczba	%	liczba	%
A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	336723	25,6%	15770	12,4%
B. Górnictwo i wydobywanie	1102	0,1%	329	0,3%
C. Przetwórstwo przemysłowe	166704	12,7%	22026	17,3%
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	517	0,0%	42	0,0%
E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	9593	0,7%	5742	4,5%
F. Budownictwo	168194	12,8%	14268	11,2%
G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	51750	3,9%	7888	6,2%
H. Transport i gospodarka magazynowa	62587	4,8%	8275	6,5%
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	24957	1,9%	1342	1,1%
J. Informacja i komunikacja	5095	0,4%	157	0,1%
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2067	0,2%	76	0,1%
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	4728	0,4%	200	0,2%
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	31268	2,4%	6048	4,8%
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	378759	28,8%	40879	32,2%
O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	150	0,0%	7	0,0%
P. Edukacja	1838	0,1%	66	0,1%
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1785	0,1%	92	0,1%
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2150	0,2%	167	0,1%
S. Pozostała działalność usługowa	44348	3,4%	2933	2,3%
T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	19777	1,5%	665	0,5%
U. Organizacje i zespoły eksterytorialne	35	0,0%	0	0,0%
Ogółem	1314127	100,0%	126972	100,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Poznaniu.

Zróżnicowanie województwa wielkopolskiego w 2016 r. pod względem udziału poszczególnych branż w ogóle oświadczeń o zamiarze powierzenia zatrudnienia cudzoziemcom zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w regionie przedstawia tabela poniżej.

Tabela 7 Branżowa struktura oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcom zarejestrowanych w poszczególnych powiatach województwa wielkopolskiego w 2016 r. w odniesieniu do średniej struktury wojewódzkiej

Powiat	Udział poszczególnych branż w liczbie oświadczeń								
	rolnictwo i pokrewne	budownictwo i pokrewne	handel	przemysł	transport	dostawa wody	działalność w zakresie usług administrowania	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	pozostałe
Chodzieski	17,5%	13,9%	3,9%	13,6%	16,9%	0,0%	17,2%	0,0%	16,9%
Czarnkowsko-Trzcianecki	6,6%	5,2%	6,3%	40,1%	4,4%	0,1%	32,1%	0,0%	5,2%
Gnieźnieński	32,3%	13,0%	12,1%	18,5%	6,3%	0,0%	15,0%	0,0%	2,8%
Gostyński	19,9%	10,9%	8,4%	35,1%	14,8%	2,0%	4,6%	0,1%	4,2%
Grodziski	21,1%	24,2%	10,1%	12,3%	3,9%	0,1%	20,5%	0,0%	7,8%
Jarociński	0,3%	5,3%	1,4%	31,8%	0,4%	53,5%	7,1%	0,0%	0,2%
Kaliski	42,6%	4,8%	4,2%	16,5%	5,5%	0,1%	24,3%	0,7%	1,3%
Kępiński	0,7%	8,4%	5,3%	54,1%	0,7%	0,0%	28,7%	0,4%	1,7%
Kolski	28,6%	23,9%	5,6%	0,9%	18,3%	0,9%	10,8%	1,4%	9,4%
Koniński	9,8%	17,6%	4,5%	4,4%	16,1%	4,1%	24,1%	17,6%	1,8%
Kościański	8,9%	1,3%	41,8%	19,1%	5,3%	0,0%	22,4%	0,1%	1,1%
Krotoszyński	19,8%	12,6%	5,9%	12,8%	3,3%	0,0%	42,1%	2,3%	1,0%
Leszczyński	44,2%	14,6%	7,3%	7,7%	10,2%	0,0%	10,4%	0,4%	5,1%
Międzychodzki	12,3%	6,4%	2,3%	8,2%	3,4%	0,1%	64,6%	0,1%	2,6%
Nowotomyski	27,1%	20,1%	6,5%	16,7%	16,5%	0,5%	6,4%	0,2%	6,1%
Obornicki	7,3%	34,1%	1,3%	11,0%	7,0%	0,2%	34,5%	0,2%	4,3%
Ostrowski	1,7%	10,2%	5,0%	6,2%	3,2%	0,0%	70,6%	1,6%	1,4%
Ostrzeszowski	5,0%	40,3%	6,8%	41,0%	3,1%	0,0%	0,5%	0,1%	3,1%
Piński	21,3%	9,2%	3,5%	15,3%	37,6%	1,1%	4,8%	0,1%	7,0%
Pleszewski	56,8%	2,6%	0,1%	0,1%	8,6%	0,0%	0,0%	0,0%	31,8%
Poznański	3,7%	9,1%	6,0%	8,9%	6,7%	5,2%	44,0%	12,3%	4,1%
Rawicki	17,8%	21,0%	12,8%	12,7%	5,4%	27,6%	0,3%	0,8%	1,5%
Słupecki	45,5%	14,2%	0,0%	1,1%	9,3%	0,7%	0,0%	0,0%	29,1%
Szamotulski	22,5%	9,3%	12,1%	9,2%	7,2%	0,1%	37,3%	0,1%	2,2%
Średzki	11,1%	13,8%	0,0%	61,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	13,8%
Śremski	5,8%	19,6%	4,6%	11,8%	2,9%	0,3%	53,7%	0,7%	0,7%
Turecki	4,1%	5,7%	1,0%	10,8%	20,7%	0,0%	0,0%	0,0%	57,6%
Wągrowiecki	4,7%	11,7%	5,0%	24,3%	24,7%	0,0%	0,0%	5,8%	23,9%
Wolsztyński	11,6%	8,3%	6,7%	5,7%	10,5%	0,0%	56,6%	0,0%	0,6%
Wrzesiński	8,1%	37,9%	20,9%	24,4%	4,6%	0,0%	0,0%	0,0%	4,1%
Złotowski	42,5%	2,3%	0,0%	4,1%	1,3%	0,0%	0,0%	0,0%	49,8%
OGÓLEM	12,4%	11,2%	6,2%	17,3%	6,5%	4,5%	32,2%	4,8%	4,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Poznaniu.

Interpretacja:

Kolor czerwony komórki tabeli oznacza udział branży w powiecie poniżej udziału w województwie.

Kolor zielony komórki tabeli oznacza udział branży w powiecie powyżej udziału w województwie.

Intensywność odcienia czerwonego/zielonego zależy od stopnia oddalenia od średniej.

Zatrudnienie przy pracach krótkoterminowych w 2016 r. w regionie w poszczególnych branżach:

- w rolnictwie znalazło prawie 15,8 tys. cudzoziemców (12,4% ogółu), z czego najwięcej w powiecie kaliskim (4556 oświadczeń), leszczyńskim (1712) i poznańskim (1653). W 5 powiatach udział oświadczeń związanych z rolnictwem przekroczył 40% ogółu oświadczeń w powiecie. W powiecie jarocińskim i kępińskim branża ta miała marginalne znaczenie (poniżej 1%).
- w budownictwie zarejestrowano 14,2 tys. oświadczeń (11,2% ogółu), z czego najwięcej w powiecie poznańskim (4015) i powiecie ostrzeszowskim (1685), w którym to udział budownictwa przekroczył 40% w ogóle oświadczeń. Najmniejszy udział (poniżej 3%) budownictwo odnotowało w powiatach kościańskim, pleszewskim i złotowskim.
- liczba oświadczeń związanych z handlem wyniosła niemal 7,9 tys. (6,2% ogółu), z czego najwięcej oświadczeń odnotowano w powiecie poznańskim (2659) i powiecie kościańskim (1062), w którym odnotowano największą aktywność w pozyskiwaniu pracowników do pracy krótkoterminowej (41,8%) właśnie dla tej branży. W większości powiatów zatrudnienie obcokrajowców w handlu na podstawie oświadczeń było marginalne lub zbliżone do średniego udziału w województwie.
- niemal co piąte oświadczenie zarejestrowane w regionie pochodziło z przemysłu (22 tys., tj. 17,3% ogółu). Najwięcej oświadczeń w tej branży zgłoszono w powiatach: poznańskim (3942), średzkim (3612) i kępińskim (3273). Powiat średzki i kępiński wyróżniają się tle struktury branżowej województwa wysokim udziałem przemysłu (powyżej 50% w ogóle zarejestrowanych oświadczeń w powiecie) W 11 powiatach udział przemysłu w ogóle oświadczeń nie przekroczył 10%.
- w transporcie zgłoszono zatrudnienie na podstawie oświadczeń 8,3 tys. cudzoziemców (6,5% ogółu), z czego najwięcej w powiecie poznańskim (2960). Na tle województwa powiaty pilski, wągrowiecki i turecki wyróżniają się najwyższym udziałem (ponad 20-sto procentowym) transportu w ogóle oświadczeń, natomiast kępiński, jarociński i średzki najniższym (poniżej 1%).
- 1/3 oświadczeń zarejestrowanych w województwie pochodzi z branży „działalność w zakresie usług administrowania” – 40,9 tys. (32,2% ogółu), z czego niemal 20 tys. w powiecie poznańskim. W powiatach ostrowskim, międzychodzkiem, wolsztyńskim i śremskim ponad połowa oświadczeń zgłoszona była z tej branży. Jednocześnie w kilku powiatach nie zatrudniano cudzoziemców w tego typu działalności.
- ponadprzeciętne zapotrzebowanie na pracowników z zagranicy (rozumiane jako wysoki udział w ogóle oświadczeń w powiecie) w działalności związanej z dostawą wody dotyczy powiatu jarocińskiego, a w działalności profesjonalnej, naukowej

i technicznej wyróżnia się powiat koniński. W każdej z tych branż zarejestrowano ok. 6 tys. oświadczeń

Pod względem udziału oświadczeń z poszczególnych powiatów w branżach, w każdej z branż dominuje powiat poznański, co wynika ze znacząco wyższej liczby oświadczeń zarejestrowanych w tym powiecie w 2016 r. Jedyne wyjątkiem stanowi działalność w zakresie dostawy wody, gdzie liderem jest powiat jarociński.

Przeгляд sytuacji w zakresie zatrudnienia cudzoziemców na podstawie „procedury uproszczonej” w 2016 r⁴.

- W województwie wielkopolskim 40,2% cudzoziemców, których dotyczyły rejestracje oświadczeń, posiadało już wizę lub zezwolenie na zamieszkanie. W skali kraju było to 33,6%.
- Mężczyźni dominują wśród cudzoziemców, którym powierzano w 2016 r. pracę krótkookresową – w skali kraju kobiety stanowiły 34,2%, w regionie 30,2%.
- Pod względem wieku dominują osoby w wieku 26-40 lat – 45,1% oświadczeń. Pod względem liczebności kolejną grupą wiekową są osoby w wieku 41-65 lat – 28,8% i poniżej 26 roku życia – 25,9%. Osoby powyżej 65 roku życia stanowią 0,1% cudzoziemców zatrudnianych na podstawie oświadczeń. Struktura wieku w skali województwa zbliżona jest do struktury w skali kraju. Dane te wskazują na młode oblicze migracji zarobkowych - co czwarty cudzoziemiec jest osobą młodą, w wieku, w którym mógłby kontynuować naukę lub przed założeniem rodziny.
- W województwie wielkopolskim rzadziej niż w kraju praca powierzana cudzoziemcom miała opierać się na umowie o dzieło. W Wielkopolsce dotyczyło to 13,7% oświadczeń, czyli ponad 17 tys. osób, a w kraju 31,6% oświadczeń. Tym samym w regionie częściej zatrudnienie obywateli 6 krajów miało opierać się na umowie zlecenie (57,7%) i umowie o pracę (28,1%).
- Większość oświadczeń (87,3% w regionie) wystawiana była na najdłuższy dopuszczalny okres tj. od 3 do 6 miesięcy. Najmniej, czyli ok. 2 tys. oświadczeń wystawiono na okres poniżej 1 miesiąca.
- Z danych pozyskanych z powiatowych urzędów pracy w okresie sierpień- październik 2016 r. wynika, że około 60% oświadczeń zgłaszanych jest przez samych pracodawców, a 40% przez agencje zatrudnienia. Proporcja ta utrzymywała się w całym analizowanym okresie.

⁴ Opracowanie na podstawie danych z danych WUP w Poznaniu, badania własnego przeprowadzonego w PUP w województwie wielkopolskim w okresie (sierpień – październik) w 2016r. oraz danych ze strony <http://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/cudzoziemcy-pracujacy-w-polsce-statystyki/>

- Wśród cudzoziemców, którym powierzana jest praca na podstawie oświadczeń, w województwie wielkopolskim i w kraju w 2016 r. dominowali pracownicy przy pracach prostych – odpowiednio 50,4% i 57% oświadczeń. Kolejne grupy zawodowe obejmują wykwalifikowanych rzemieślników i tu zapotrzebowanie jest wyższe w Wielkopolsce niż w kraju. Wśród zarejestrowanych oświadczeń odpowiednio 23,1% i 18,8% dotyczyło Robotników przemysłowych i rzemieślników, a 11,4% i 8,5% Operatorów i monterów maszyn i urządzeń. W Wielkopolsce 8,1% oświadczeń obejmowało zawody w ramach grupy Pracownicy usług i sprzedawcy, a najmniej oświadczeń (47) odnotowano w grupie zawodowej Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy.
- W 2016 r. przez okres 3 miesięcy (sierpień – październik) szczegółowo monitorowano oświadczenia rejestrowane w powiatowych urzędach pracy województwa wielkopolskiego m.in. pod kątem zawodów. W tym okresie najczęściej pracę powierzano pracownikom wykonującym prace proste w różnych branżach (tabela poniżej). Odnotowano również wysokie także zapotrzebowanie na zatrudnienie cudzoziemców do prac krótkoterminowych w zawodach związanych z branżą TSL (kierowcy samochodu ciężarowego i pakowacze) oraz w branży meblarskiej (stolarze).

Tabela 8 10 zawodów, których dotyczyło najwięcej oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcom zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa wielkopolskiego w okresie VIII-XI 2016 r.

Liczba oświadczeń	Nazwa zawodu wg średnich grup zawodowych
2904	pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowane
2663	robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle
2418	robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym
1281	gospodarze budynków
1041	kierowcy samochodów ciężarowych
929	ręczni pakowacze i znakowacze
917	masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni
664	robotnicy wykonujący prace proste w ogrodnictwie i sadownictwie
589	robotnicy wykonujący proste prace polowe
496	stolarze meblowi pokrewni

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Poznaniu.

Podsumowanie:

- Dane zbierane przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu wskazują na rosnące zapotrzebowanie na pracowników z zagranicy w województwie wielkopolskim.
- W wyniku stosowania tzw. „procedury uproszczonej” pracodawcy pozyskują przede wszystkim pracowników prac prostych, robotników wykwalifikowanych, rzemieślników.
- Główną grupą cudzoziemców przybywających do Wielkopolski są Ukraińcy, głównie mężczyźni i osoby młode.
- Poszczególne powiaty województwa wielkopolskiego różnią się skalą zapotrzebowania na pracowników tymczasowych z zagranicy i branżami, w jakich to zapotrzebowanie jest najwyższe.